

Lakialoite 105

Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

*Eduskunnalle***Verotusta uudistettava työllisyyden ehdoin**

Kuluvalla vaalikaudella Lipposen hallituksen veropolitiikka on ollut passiivista. Tällä vaalikaudella on vain energiaverotusta uudistettu ja sitäkin ympäristövaikutuksiltaan väärään suuntaan. Viime vaalikaudella tehtiin viisi rakenteellista verouudistusta.

Keväällä hyväksytyt hallituksen esitykset ensi vuoden ja osin jo kuluvan vuoden uusiksi verolaiksi jatkavat hallituksen jo vakiintunutta linjaa. Esitysten yhteisvaikutus keventää jonkin verran kokonaisveroastetta, joka kuitenkin jättää sen edelleen viime vuosikymmenien korkeimpien veroasteiden tasoon.

Hallituksen verolinja ei kokonaisuutena paranna työllisyyden edellytyksiä. Linja lisää sosiaalista eriarvoisuutta, suosii suurituloisia sekä eriarvoistaa kuntien edellytyksiä palveluiden ta-savertaiseen tuottamiseen.

Ensi vuoden veroratkaisuja voidaan kuitenkin vielä korjata. Ehdotamme ansiotulojen verotuksen kevennysvaran käyttämistä hallituksen esittämää painokkaammin ja suuntaamista enemmän matalapalkkaisille sekä pieni- ja keskituloisille. Kunnille näin syntyvät veromenetykset edellytämme valtion korvaavan niille täysimääräisesti. Emme hyväksy sitä, että nykytilanteessa kevennysten ulkopuolelle jätettäisiin hallituksen esittämällä tavalla perusturvaetuudet, kuten äitiys- ja sairauspäivärahaa saavat, työttömyyden perusturvan tai työmarkkinatuen varassa elävät. Verotusta ja sosiaaliturvan vähimmäisetuuksia on ensin uudistettava ja yhteensovitettava.

Työmatkavähennystä tulee tehostaa ja samalla pitää perua toteutettu omavastuun nostaminen. Tämän lisäksi tulee nopeasti selvittää ja toteuttaa esitys valtion tuloverotuksesta tehtävästä vähennyksestä, jonka suuruus riippuisi asuinpaikan sijainnista tai syrjäisyydestä.

Kotityön verovähennysoikeus tulee ulottaa koko maahan.

Työn verotuksen kokonaisuudistus jää ensi vaalikauden tärkeimmäksi veropoliittiseksi tehtäväksi.

Työn vastaanottamista helpotettava matka- ja asumisvähennyksellä

Hallituksen esityksestä kuluvalla vuodelle työmatkavähennyksen omavastuun alaraja nostettiin 3 000 markkaan ja ylärajaa korotettiin 4 000 markalla. Kokonaisvaikutus oli se, että verotusta kiristettiin työmatkavähennyksen heikentämisen kautta 110 miljoonaa markkaa. Hallituksen esityksessä liikenteen polttonesteiden veroa korotettiin kaikkiaan 820 miljoonalla markalla ja joukkoliikenteen arvonlisäverokantaa nostettiin.

Työmatkavähennys on ollut kutakuinkin ennaltaan yli kymmenen vuotta eli se on reaalisesti puolittunut. Nyt, kun työsuhteet ovat entistä lyhyempiä ja kun varsinkaan haja-asutusalueilla ei ole julkisia kulkuyhteyksiä, on työmatkavähennystä parannettava tuntuvasti.

Matkakustannusten lisäksi tulisi voida vähentää ns. kakkosasunnosta aiheutuvat kulut, silloin kun työpaikka on niin kaukana vakituudesta asuinpaikasta, ettei sieltä käsin voi päivittäin matkustaa töihin. Näin voidaan kannustaen myös lyhytkestoisiin työsuhteisiin alentaa työhön hakeutumisen kynnystä.

Mielestämme työmatka- ja työasumisvähennyksen alaraja tulee palauttaa aiemman matka-vähennyksen tasolle eli 2 500 markkaan ja ylärajaa nostaa 6 000 markalla 26 000 markkaan. Omavastuu tulee alentaa työttömyyskuukausien osalta, jolloin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevat pääsevät samaan asemaan pysyvässä työssä olevien kanssa.

Pieni- ja keskituloisille verokevennys

Ansiotuloverotusta tulee työllisyysyistä uudistaa siten, että verokevennys ensi vaiheessa painotetaan matalapalkkaisiin. Ongelmana kuitenkin nyt on, ettei kunnallisveron ansiotulovähennys koske lainkaan mm. sairaus- ja äitiyspäivärahaa, työmarkkinatukea ja työttömyysturvan peruspäivärahaa. Kun sosiaaliturvan perusteuksia ei ole tarkistettu ja yhteen sovitettu, johtavat ko. veroratkaisut käytännössä sosiaalisten erojen kasvuun. Keskusta ei voi hyväksyä tällaista menettelyä. Ehdotammekin, että ansiotulovähennys ulotetaan myös edellä sanottuihin sosiaalietuuksiin.

Ansiotulovähennyksen enimmäismäärän ehdotamme korotettavaksi 10 000 markkaan. Vähennys alkaisi pienentyä hallituksen esittämän 75 000 markan sijasta 90 000 markan yli menevän tulon osalta. Vähennyksen aleneman suuruudeksi ehdotamme hallituksen esittämän kolmen prosentin sijasta viittä prosenttia. Vähennys poistuisi hallituksen esittämän 361 000 markan vuositulon sijasta selvästi alle 300 000 markan tuloilta.

Valtion tulee kompensoida kunnallisveron ansiotulovähennys täysimääräisesti kunnille.

Kotityön verovähennysoikeus koko maahan

Kotitalouksien työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi esitämme verovähennysoikeuden ulottamista koko maahan. Esityksemme mukaan verovelvollinen saisi verosta vähentää 30 prosenttia niistä työn teettämisen kustannuksista, joita hänelle on aiheutunut kotitalouden kunnossapitoon ja perheenjäsenten hoitoon liittyvistä palveluista. Vähennyksen enimmäismäärä on 10 000 markkaa kotitaloutta kohti vuodessa. Vähennys tehdään ensisijaisesti valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Se osa, jota ei ole vähennetty valtionverosta, vähennetään kunnallisverosta.

Kotityön verovähennysoikeus on nyt voimassa vain osassa maata 5 000 markan suuruisena. Tuloverotuksen eriyttäminen ihmisten asuinpaikan mukaan ei ole tällä tavalla perusteltua.

Verovähennysoikeuden avulla voidaan parantaa työllisyyttä, helpottaa perheiden arkea ja hylitä harmaata taloutta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 93 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 105 a §, sellaisina kuin ne ovat 93 §:n otsikko ja 1 momentti laissa 1263/1997 ja 105 a § laissa 1126/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 127 a § seuraavasti:

93 §***Työstä aiheutuvat matka- ja asumiskustannukset***

Ansiotulon hankkimisesta johtuneina menoina pidetään myös matkakustannuksia asunnosta työpaikkaan ja takaisin halvimman kulkuneuvon käyttökustannusten mukaan laskettuina. Tällaisina menoina pidetään myös asumiskustannuksia, jotka aiheutuvat siitä, että työntekijä

joutuu työssäkäynnin vuoksi hankkimaan vakituisen asuntonsa lisäksi toisen asunnon. Näitä kustannuksia voidaan kuitenkin vähentää enintään 26 000 markkaa ja vain siltä osin kuin ne ylittävät verovuonna 2 500 markkaa. Omavastuu vähenee 1/11 jokaista vuoden työttömyyskuukautta kohden.

— — — — —

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta, sairaus- ja äitiyspäivärahasta sekä työttömyysturvan peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasketaan verovelvollisen saamien sairaus- ja äitiyspäivärahojen, työttömyysturvan peruspäivärahan ja työmarkkinatuen sekä hänen ansaitsemiensa veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 10 000 markkaa. Verovelvollisen vähennykseen oikeuttavien tulojen ylittäessä 90 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 5 prosentilla puhtaan ansiotulon 90 000 markkaa ylittävältä osalta.

127 a §

Kotitalouden työllistämisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää valtiolle suoritettavasta tuloverosta 30 prosenttia niistä työhön kohdistuvista kustannuksista, joita hänellä on ollut kotitaloudessaan teettämästä hoivatyöstä sekä kotitalous- ja kunnostustöistä. Vähennys on vähintään 500 markkaa ja enintään 10 000 markkaa kotitaloutta kohden. Vähennys tehdään sen puolison verosta, jonka valtion tuloveron määrä on suurempi, elleivät puoliset ole toisin vaatineet. Se osa työllistämisvähennyksestä, jota ei ole vähennetty valtiolle tulevasta tuloverosta, vähennetään verovelvollisen kunnallisverosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1999 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1998

Olavi Ala-Nissilä /kesk
Kauko Juhantalo /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Tero Mölsä /kesk
Vuokko Rehn /kesk
Markku Koski /kesk
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk
Matti Väistö /kesk
Ossi Korteniemi /kesk

Aapo Saari /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Juhani Alaranta /kesk
Aino Suhola /kesk
Raimo Liikkanen /kesk
Timo Järvilahti /kesk
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Juha Korkea-aho /kesk
Markku Lehtosaari /kesk
Eero Lämsä /kesk

Jukka Vihriälä /kesk
Hannu Kemppainen /kesk
Sulo Aittoniemi /kesk
Hannes Manninen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Pauli Saapunki /kesk
Mikko Pesälä /kesk
Timo Kalli /kesk
Matti Vanhanen /kesk
Hannu Takkula /kesk

